

УПРОВАДЖЕННЯ модульно-рейтингової СИСТЕМИ

Гімназія — школа повного дня

Відповідно до запитів сучасного суспільства модернізацію діяльності загальноосвітніх навчальних закладів у столичному регіоні спрямовано на гармонізацію соціально-педагогічних умов діяльності шкіл, інтегрування урочної та позаурочної діяльності, розробляється доцільний режим дня учнів, що враховує вікові, психічні, фізичні особливості розвитку школярів, активізується процес розвитку їхніх здібностей тощо.

Ірина СТАШЕВСЬКА, директор гімназії біотехнологій № 177, заслужений учитель України, м. Київ;

Тарас РАЧУК, заступник директора з НМР;

Галина ШАПАРЕНКО, старший науковий співробітник НДЛ експериментальної педагогіки та педагогічних інновацій ІППО університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

Такі можливості для розвитку юного покоління надає саме **ШКОЛА ПОВНОГО РОКУ НАВЧАННЯ** як інноваційна модель відкритої соціально-педагогічної системи та її **підпроекти**: «Школа повного дня», «Школа без вихідних», «Літня школа».

Мета підпроекту «ЛІТНЯ ШКОЛА»: моделювати і створити умови для відпочинку, розвитку й самореалізації особистості в канікулярний період шляхом її участі в різних видах ігрової, спортивної, творчо-продуктивної, здоров'язберігавальної та інших видів діяльності.

Одним із базових компонентів діяльності такої школи є активне залучення волонтерів до роботи з дітьми.

Соціально-виховна діяльність у літній оздоровчо-розвивальній школі може бути змодельована як:

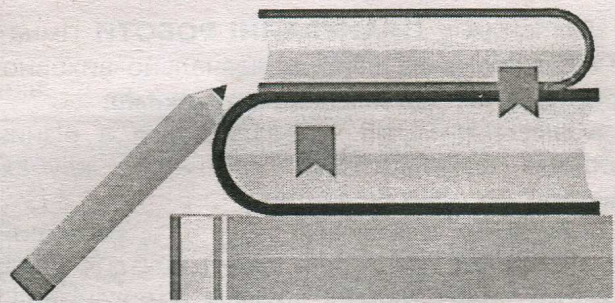
- проведення тематичних змін;
- змістове наповнення оздоровлювального, розвивально-відпочинкового, творчо-продуктивного та інших напрямів діяльності;
- робота гуртків і клубів за інтересами.

Основна ідея підпроекту «ШКОЛА БЕЗ ВИХІДНИХ» полягає в необхідності розв'язання суперечності між потребами батьків щодо якості освіти школярів і їхньою зайнятістю у вільний час, розробки організаційно-методичних засад суспільно корисної діяльності та змістовного дозвілля учнів на базі школи у вихідні дні та канікулярний період.

ДОВІДКА

Організація педагогічного експерименту «Школа повного дня» розпочалась у школах Києва ще у 2004 році. Протягом п'яти років було накопичено значний досвід діяльності шкіл. У 2010 році рішенням, прийнятим міською експертною комісією з питань здійснення інноваційної педагогічної діяльності у навчальних закладах столиці, експериментальне педагогічне дослідження «Школа повного дня» успішно завершено з рекомендацією до впровадження у навчально-виховний процес одинадцяти загальноосвітніх навчальних закладів.

Нині в Києві 16 шкіл упроваджують концептуальні ідеї **Школи повного року навчання** на практиці. Більшість із них працюють у межах **підпроекту «Школа повного дня»**.

Одним із важливих аспектів функціонування школи без вихідних є залучення батьків і родичів учнів до ведення гуртків, окремих занять та організації різних заходів. Налагодження партнерської взаємодії дітей і дорослих у процесі спільної трудової, дозвіллевої, оздоровлювальної діяльності є стрижнем організації роботи у школі вихідного дня.

Робота **ШКОЛИ ПОВНОГО ДНЯ** в гімназії біотехнологій № 177 міста Києва полягає в організації діяльності закладу в режимі, який дає змогу поєднати навчальну та позанавчальну діяльність дитини в умовах гімназійного колективу, сформувати освітньо-розвивальне середовище як сукупність навчальних, виховних, розвивальних та оздоровлювальних процесів, що забезпечують реалізацію індивідуальних та освітніх потреб учнів, батьків і членів педагогічного колективу.

Особливістю навчально-виховного процесу гімназії біотехнологій № 177 у режимі повного дня (з 9.00 год до 19.00 год) є те, що заклад працює за *індивідуальним робочим планом*, створений *єдиний розклад* першої і другої половини дня. З метою зменшення навчального навантаження уроки з основних предметів, відпочинок і самостійна робота об'єднуються в єдиний педагогічний процес, різні види діяльності змінюються, що допомагає уникнути перевантаження дітей. Основні навчальні предмети, самопідготовку, гуртки, секції, факультативи, студії ведуть кілька вчителів (класи поділяються на міні-групи за рахунок годин, які виділяються на гурткову роботу, проектну і розвивальну діяльність). Так, учитель отримує можливість провести індивідуальну консультацію з кожним учнем підгрупи, а дитина — більше можливостей для отримання нових знань і розкриття власних здібностей.

Головним у **ПЛАНУВАННІ РОБОТИ** гімназії є *збалансований підхід* до навчально-виховної роботи за такими **змістовими блоками**:

- **інтелектуальний** — реалізується в різних формах: факультативах, семінарах, клубах, предметних олімпіадах тощо;

- **художньо-естетичний** — спрямований на створення умов для самореалізації учнів у різних видах творчої діяльності, організацію сприятливого соціокультурного середовища.

Діяльність учнів реалізується в таких видах: робота гуртків, екскурсії, ярмарки, конкурси, виставки, тематичні вечори тощо;

- **фізично-оздоровлювальний** — реалізується у таких формах: ігри, прогулянки, спортивні секції, змагання, оздоровчі процедури, консультації щодо здорового способу життя тощо;

- **соціальний** — складається з різних видів діяльності, які мають соціально корисний характер, розвивають самоврядування, спрямовані на інтеграцію соціально-освітнього середовища мікрорайону, де розташований навчальний заклад.

► **У гімназії запроваджено:** п'ятиденний навчальний тиждень, триразове харчування (сніданок, обід, полудень), за потреби — дієтичне, постійний медичний і психологічний супровід, денний відпочинок (сон) для шестирічних дітей, поділ класів на групи (інформатика, українська мова, іноземні мови, художня праця, фізична культура); існує куратор для кожного класу, функціонує електронний журнал.

► **У гімназії працюють:** предметні гуртки, гуртки художньо-естетичного спрямування, спортивні секції. Є Інтернет-бібліотека, комп'ютерні класи, рекреації та просторі атріуми, ігрові кімнати, спальні для учнів 1-х класів, актовий, спортивний, тренажерний і хореографічний зали, студії акторської майстерності та звукозапису, літературно-художня вітальня, сучасний медичний блок тощо.

► **Учні перебувають під супроводом педагогічних працівників** (у другій половині дня): надається кваліфікована допомога щодо виконання домашніх завдань та усунення прогалин у знаннях. Створено сприятливі умови для навчання і відпочинку, тим самим надається допомога батькам щодо збереження та зміцнення здоров'я дітей, знижується негативний вплив соціуму на розвиток моральних цінностей учнів.

Основним критерієм оцінювання діяльності «Гімназії — школи повного дня» є *рівень задоволення* учнів і батьків якістю освітніх послуг, організацією навчально-виховного процесу.

Аналізуючи результати дослідно-експериментальної роботи «Школа повного дня», педагогічний колектив поставив такі запитання:

— Як зменшити навчальне та психологічне навантаження на учнів?

— Як організувати навчально-виховний процес у гімназії так, щоб учні без примусу прагнули до систематичного, активного оволодіння знаннями та відчували задоволення від навчання?

— Як виховати конкурентоспроможного випускника гімназії, який зможе діяти в складних соціально-економічних умовах?

Було прийнято рішення розпочати **дослідно-експериментальну роботу** з теми «Управління модульно-рейтингової системи у навчально-виховний процес „Гімназії — школи повного дня“».

Пропонована система складається із двох взаємопов'язаних та взаємодоповнювальних частин: *рейтингової* і *модульної*, які можуть функціонувати окремо, але з меншою ефективністю.

Модульно-рейтингова система має на меті спонукати учня систематично навчатися

як під час семестру, так і протягом всього періоду навчання в гімназії, усуває негативні сторони зрівняльної системи навчання, зникають усереднені групи відмінників, хорошистів та ін. Замість них з'являються «перший», «п'ятий», «сотий».

Модульно-рейтингове навчання — послідовне засвоєння навчального матеріалу рівними, цілісними, логічно впорядкованими й обґрунтованими частинами (модулями), результати якого є підставою для визначення місця (рейтингу) учня серед однокласників.

МЕТА дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності впровадження модульно-рейтингової системи.

ОБ'ЄКТ дослідження — організація навчально-виховного процесу та оцінювання знань учня «Гімназії — школи повного дня» на основі впровадження модульно-рейтингової системи.

ПРЕДМЕТОМ дослідження є зміст, форми й методи реалізації модульно-рейтингової системи в умовах «Гімназії — школи повного дня».

Для реалізації мети дослідження визначено такі **ЗАВДАННЯ**:

- здійснення контент-аналізу психолого-педагогічної літератури з теми дослідження, вивчення проблем освітньої практики організації навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах України;

- створення й апробація моделі модульно-рейтингової системи навчально-виховного процесу «Гімназії — школи повного дня»;

- розроблення рейтингів оцінювання знань учнів;

- здійснення моніторингового дослідження ефективності впровадження результатів дослідно-експериментальної роботи;

- розроблення науково-методичних рекомендацій щодо впровадження системи модульно-рейтингового змісту навчально-виховного процесу в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

Дослідно-експериментальна робота проводиться у **три етапи**.

1. Підготовчий етап

(вересень 2014 року — серпень 2015 року)

Завдання:

- розробка нормативно-правового забезпечення дослідно-експериментальної роботи «Упровадження модульно-рейтингової системи в навчально-виховний процес „Гімназії — школи повного дня“»;
- аналіз проблем та потенційних можливостей розвитку учнів у системі навчально-виховного процесу;
- теоретико-практичне оволодіння педагогічним колективом діагностичними методиками комплексного аналізу навчально-виховного процесу;
- організація та проведення психолого-педагогічного моніторингового дослідження всіх учасників навчально-виховного процесу.

2. Практичний етап

(вересень 2015 року — серпень 2018 року)

Завдання:

- удосконалення системи управлінської діяльності навчального закладу з урахуванням упровадження модульно-рейтингової системи;
- проведення тренінгів і методологічних семінарів-практикумів щодо упровадження модульно-рейтингової системи навчання;
- визначення навчально-виховних завдань на основі системного аналізу освітнього процесу;
- теоретико-практичне оволодіння педагогічним колективом технологією програмування та моделювання сюжетної лінії навчальних проєктів;
- створення системи проєктно-модульного планування роботи навчального закладу на основі навчальних проєктів;
- проведення моніторингового дослідження впровадження модульно-рейтингової системи навчання учнів гімназії.

3. Узагальнювальний етап

(вересень 2018 року — серпень 2019 року)

Завдання:

- аналіз результатів експерименту, порівняльна характеристика традиційної системи навчально-виховного процесу та інноваційної;

- проведення вихідного зрізу комплексного моніторингу когнітивного, психолого-соціального розвитку учасників навчально-виховного процесу;

- розробка науково-методичних рекомендацій щодо впровадження модульно-рейтингової системи в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів;

- підготовка підсумкового звіту дослідно-експериментальної роботи.

Очікувані РЕЗУЛЬТАТИ:

- гуманізація навчально-виховного процесу в гімназії;

- підвищення мотивації учнів до навчання;

- поліпшення якості навчально-виховного процесу;

- зменшення навчального та психологічного навантаження на учнів гімназії;

- зростання рівня задоволеності батьків та учнів навчанням в умовах модульно-рейтингової системи;

- підвищення професійної майстерності педагогів;

- підготовка учнів до навчання у вищих навчальних закладах.

Психологічною службою гімназії проведено **діагностування** готовності вчителів до інноваційної діяльності *методом самооцінювання* за такими *критеріями*:

- мотиваційно-творча спрямованість особистості;

- креативність;

- професійні здібності для інноваційної діяльності;

- індивідуальні особливості вчителя.

У гімназії створено всі належні *умови* для проведення експериментального дослідження: штат укомплектовано кваліфікованими педагогами, у наявності є сучасне методичне й технічне забезпечення, налагоджена система контролю.

Використані джерела

1. Модульно-рейтингове навчання [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://pidruchniki.com/1003071234999/pedagogika/modulno-reytingove_navchannya.

2. Школа повного року навчання: теоретичні засади: наук.-метод. матеріали / За заг. ред. В. О. Огнев'юка. — К.: КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2007. — 44 с.